

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI EKOLOGIK TARBIYALASHDA INTERFAOL O‘YINLARNING O‘RNI

Sultonova Nozimaxon Qosimjon Qizi

pop tuman 8-mtt da metadist

E-mail: nozimaxonsultonova@gmail.com

KIRISH:

Bizning davrimizda ekologik ta’lim muammolari birinchi o‘ringa chiqdi va ularga tobora ko‘proq e’tibor qaratilmoqda. Buning sababi insonning tabiatga bo‘lgan noto‘g‘ri va beparvolarcha, isrofgarchilikka yo‘l qo‘ygan holda munosabati ekologik muvozanatning buzilishiga olib keladi. Kimda kim tabiatga zarar yetkazayotgan bo‘lsa bir vaqtlar u bola bo‘lgan. Shu sababli, maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik ta’limi muammosi maktabgacha ta’lim rivojlanishining hozirgi bosqichida o‘z dolzarbligini yo‘qotmaydi.

Asosiy faoliyat-o‘yin.. Maktabgacha yoshdagi bolalarning asosiy faoliyati o‘yin bo‘lib, unda bola tabiiy ravishda tabiat hodisalari va qonunlari haqidagi tushunchalarni o‘zlashtiradi. O‘yin bolaga quvonch bag‘ishlaydi, shuning uchun tabiatni bilish, u bilan muloqot qilish davomida ayniqsa samarali bo‘ladi. Ko‘pincha o‘yin bolalarga yangi bilim berish va ularning fikrini, bilim doirasini kengaytirish uchun xizmat qiladi.

Didaktik o‘yin - bu maktabgacha yoshdagi bolalarning yosh va imkoniyatlariga mos keladigan ta’lim berish metodidir. Didaktik o‘yin jarayonida bolalar tabiat haqidagi tasavvurlarini aniqlaydilar, mustahkamlaydilar, kengaytiradilar, tizimlashtiradilar. Shu bilan birga, didaktik o‘yin maktabgacha yoshdagi bolalarning fikrlash jarayonlariga ta’sir qiladi, xotira va diqqatni rivojlantiradi.

Didaktik o‘yinlarning har xil turlari mavjud: og‘zaki, stol bosma, eksperimental o‘yinlar, hodisalarni modellashtiruvchi, interfaol o‘yinlar. Biz interfaol o‘yinlarga e’tibor qaratmoqchimiz. So‘nggi yillarda axborot texnologiyalari rivojlanishi bilan

ushbu turdagi o‘yinlar tobora ommalashib bormoqda. Bizga ma’lumki, bolalar kichik yoshdanoq kompyuter va boshqa ekologik bilim va g‘oyalarni shakllantirish, axloqiy va estetik rivojlanishni amalga oshirish va boshqalar uchun foydalanish mumkin.

Interfaol texnologiyalar. "Interaktivlik" so‘zining o‘zi bizga lotin tilidan interactio so‘zidan kelib chiqqan bo‘lib, inter - "o‘zaro" va ection “harakat”, ya’ni "o‘quvchilarning o‘z axborotlarini atrofdagilar bilan almashish turi" degan ma’noni anglatadi.

Interfaol tizimda pedagog bolaning dunyoni bilish istagida yordamchisi bo‘lib, bilish jarayonining o‘zi esa kompyuter va boshqa jihozlar yordamida amalga oshiriladi.

Interfaol texnologiyalar yordamida o‘rganish juda ko‘p afzalliklarga ega:

- harakatlar, animatsiya va tovush uzoq vaqt davomida bolalarning e’tiborini tortadi;

- ma’lumotlar bolalarda katta qiziqish uyg‘otadigan o‘yin shaklida o‘rgatiladi;

- bola tortinmaydi- aksincha, uning pedagog va tengdoshlari bilan muloqotda ishtirok etishi rag‘batlantiriladi;

- kompyuter kundalik hayotda erishib bo‘lmaydigan turli vaziyatlarni (raketa parvozi, tarixiy voqealar, noodatiy va kutilmagan effektlar)ni modellashtirish imkonini beradi.

O‘qituvchining ishini osonlashtiradi. (qo‘lda ko‘rgazmali qurollar yaratish shart emas). Bunday yondashuv bolaning rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi, o‘rganish uchun motivatsiyani oshiradi, tasavvur va ijodkorlikni kengaytiradi, tafakkurini rivojlantiradi va faol hayotiy pozitsiyani shakllantiradi.

Sizning e’tiboringizga kichik guruhda ishlaganimizda o‘z faoliyatimizda foydalangan ekologik mavzulardagi bir nechta interfaol o‘yinlarni taqdim etmoqchimiz. 3-4 yosh bolalar uchun mo‘ljallangan.

O‘yin "Tozalov" deb nomlanadi.

Ushbu o‘yinning maqsadi tabiatga ehtiyotkorona munosabatni tarbiyalashdir. Bolalarning tabiatdagi xatti-harakatlar qoidalari haqida tushunchalarini kengaytiradi.

U tabiatdagi xatti-harakatlar qoidalari bilan tanishish bosqichida ham, bilimlarni mustahkamlash va tizimlashtirish bosqichida ham qo‘llanilishi mumkin.

Keyin bolalarga narsalarni tartibga solishni taklif qiling. Barcha chiqindilar chiqindi qutisiga tashlanadi. Va yalanglik yana toza holatga keladi. Va yana, siz suhbat qurishingiz va yalanglik avval qanday holatda bo‘lgani va qanday holatga kelganini, qaysi yalanglikda dam olishni (toza yoki betartib) xohlashlarini solishtirishingiz mumkin. Tabiatda qay tarzda harakat qilish yoqimli bo‘lishini bilib olishadi. Bu bilan siz bolalarga tabiatga g‘amxo‘rlik, uni asrash kabi sifatlarni tarkib toptirishingiz mumkin.

Yana bir o‘yin “Qishdagi hayvonlar” deb ataladi. Ushbu o‘yinning maqsadi qish mavsumida bizning o‘rmonimizda yashovchilar va ularning turmush tarzi haqidagi bilimlarini kengaytirish va mustahkamlashdan iboratdir. Bu o‘yinda ham bolalar bilan birga rasm tomosha qilamiz va hamma narsa to‘g‘ri tasvirlanganmi yoki yo‘qmi, rasmda kim bo‘lmasligi kerakligini muhokama qilinadi. Uyda ayiq, tipratikan va sichqonchani uylariga uyquga yuboramiz. O‘yin davomida ularning o‘z uyini tanlashimiz kerak. Ushbu o‘yin orqali bolalar qaysi faslda hayvonlar uyquga ketishi va uyquga ketadigan hayvonlarni ham bilib oladilar.

Bunga qaramasdan, zamonaviy ota-onalar ham kompyuter texnologiyalarini yaxshi bilishlari, bolalar ham uy sharoitida kompyuter bilan osongina muloqot qilishlariga asoslanib, biz kattalar uchun bolalar bog‘chasida amalga oshirilgan dastur materialini birlashtirish uchun interfaol o‘yinlardan foydalanish qiyin bo‘lmaydi, deb o‘ylaymiz. Avvaliga o‘yinni o‘zimiz taklif qilamiz. O‘yinlar har bir bola uchun uning rivojlanish darajasini hisobga olgan holda, tajribani birlashtirish va kengaytirish uchun tanlanadi. Shuningdek, har bir bolaga alohida differentsial yondashuvga imkon beradigan olg‘a intilishni rag‘batlantiradigan o‘yinlar tanlanadi.

Shunday qilib, interaktiv o‘yinlardan foydalanish nafaqat o‘quv jarayonining sifatini oshiradi, balki bolaning barcha beshta rivojlanish markazi bo‘yicha rivojlanishiga hissa qo‘shadi, maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqotni tashkil qilish

uchun sharoit yaratadi va ota-onalarni faol pozitsiyaga qo‘yadi, ota-onalarning pedagog bilan muloqot qilish istagini oshiradi.

XULOSA

Interfaol ta’lim qatnashchilari teng huquqli ta’lim sub’ektlari hisoblanadi. Interfaol ta’limni tashkil etish hayotiy vaziyatlarni modellashtirishni, rolli o‘yinlardan foydalanishni, vaziyat va hodisalarni tahlil qilish asosida muammolarga umumiy yechim topishni o‘z ichiga oladi.

Ko‘rinib turibdiki, interfaol ta’limning tuzilishi oddiy mashg‘ulotning tuzilishidan tubdan farq qiladi, buning uchun ham pedagogning kasbiy mahorati va tajribasi talab etiladi.

Interfaol ta’lim texnologiyalari - bu o‘quv jarayonini shunday tashkiliy shakli, unda bola bir-birini to‘ldiruvchi jamoadagi ishtirokini qabul qilmay qolmaydi. Kollektiv ta’lim usuli bilan umumiy maqsadlarga erishish uchun birgalikdagi faoliyatga erishiladi. Bolalarda o‘ziga ishonch paydo bo‘ladi, ular bir-birlarining faoliyatdagi yutuqlari bilan faxrlanadilar.

Barcha bolalar u yoki bu tarzda ishtirok etishlari kerak. Darhaqiqat, kuchli tarbiyalanuvchilar, shuningdek, yuqori darajadagi aloqaga ega bo‘lgan shaxslar yopiq va zaiflarga qaraganda yuqori faollikni namoyon qilishadi. Biroq, siz ularni doimo ishlashga undashingiz, muvaffaqiyatga erishish holatlarini yaratishingiz kerak. Jarayonni, maqsadlarga erishishni doimiy ravishda kuzatib borish, muvaffaqiyatsizlikka uchragan taqdirda ish strategiyasi va taktikasini qayta ko‘rib chiqish, kamchiliklarni izlash va tuzatish kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. Maktabgacha ta’lim Konsepsiyasi-T.2011.
2. “Sog‘lom ona va bola yili” Davlat dasturi. -T., 2016.
3. “Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili ” Davlat dasturi-T., 2017.
4. Asqarova M. va boshqalar Kichik yoshdagi bolalar nutqini o‘stirish. —T., 2001.
5. Abduazimov O. Multimedia - Noyob ne‘mat. “Xalq so‘zi”